

לב העניין

להאיר עיני מבקשי השם מתורת רבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב זיע"א

שער העניין

עצות מרבינו הקדוש לזכות לעניין השבועי.

כשבא לבחינת ארץ ישראל, אזי נקרא גבר תקיף, כי קודם שבא לבחינת ארץ ישראל, אזי 'אל יתהלל חוגר כמפתח' (מלכים א' כ). אבל אחר כך כשנוצח, אז נקרא איש מלחמה. (לקוטי מוהר"ן סימן כ').

באמת בדמות ותמונה אין חילוק כלל בין ארץ ישראל ובין שאר מדינות להבדיל, ואף על פי כן היא קדושה מאד מאד בתכלית הקדושה עצומה ונוראה מאד. אשרי הזוכה להלך שם אפילו ארבע אמות וכו', כאשר הפליגו רבותינו, זכרונם לברכה וכל הספרים בעוצם קדושתה הגדולה והנוראה. (לקוטי מוהר"ן תנינא סימן קט"ז).

מי שכוונתו לשמיים באמת, שנוסע לארץ ישראל כדי לשוב על ידי זה להשם יתברך, בודאי תועיל לו ארץ ישראל מאד. כי על ידי זה שנכנס לארץ ישראל, על ידי זה לבד נאכל אצלה ונתהפך למהותה הקדוש. ועל כן אפילו המהלך ד' אמות בארץ ישראל וכו'. **אבל אם אין רצונו כלל בשביל עבודת ה', לכלות הרע שלו, לא יועיל לו ישיבת ארץ ישראל,** כי היא מקיאה אותו, בבחינת 'כאשר קאה' וכו'. (לקוטי עצות ארץ ישראל, סעיף י"ג).

ארץ ישראל היא כלליות הקדושה שבכל הקדושות. ושם זוכין לצאת מטבעיות, ולידע ולהאמין שהכל בהשגחה לבד, שזה כלליות הקדושה. ועל ידי זה יכולין להידמות אליו יתברך, ולהבדיל בין האור והחושך. ואזי יכולין לספר סיפורי מעשיות של צדיקי אמת, כי יודעין להבחין בין מעשיות של צדיקי אמת ולהפך. ואז זוכין לטהר המחשבה על ידי סיפורי מעשיות של צדיקים ולהמתיק הדינים, ועל ידי זה ניצולין מכל הצרות (שם, י"ז).

תפילה לעניין

ונזכה להאמין בניסוך הקדושים אשר אתה עושה עימנו בכל דור ודור מעולם, ואשר אתה עושה עימנו עדיין בכל יום ובכל שעה. ולא נכסה שום נס בדרך הטבע, חס ושלוש, רק נדע ונאמין שהכל מאיתך לבד, על ידי השגחתך אשר אתה משגיח תמיד בהשגחה פרטיות על כל דבר שבעולם. ונזכה להאמין בך ובצדיקי האמת תמיד, ועל ידי זה נזכה לבוא לארץ ישראל חיש קל מהרה, ותמהר ותחיש לגאלנו גאולה שלמה, ותביא לנו את משיח צדקנו. (תפילה ז').

אור העניין

ביאור העניין השבועי והקשרו אל הפרשה או הזמן.

איך אפשר להמשיך עלינו את קדושת ארץ ישראל, ולמה היו עם ישראל משועבדים דווקא במצרים? רבינו מבאר שעיקר הסיבה לגלות שאנו נמצאים בה, הוא בגלל חסרון אמונת חידוש העולם. היינו, שאם כולם היו מאמינים בה' יתברך, שהוא ברא את כל העולם ברצונו, ומחדש את העולם בכל הגע ורגע, בוודאי היתה כבר הגאולה השלמה. הן בכלליות, שהיה מגיע המשיח, והן בפרטיות - גאולת הנפש. כי עיקר גלות הנפש שיש לכל אחד, שעובר עליו מה שעובר בין ברוחניות ובין בגשמיות, הוא רק בגלל חוסר אמונה - שאינו מאמין באמונה שלימה, שהשם יתברך יכול להפוך את כל מה שעובר עליו בכל רגע ורגע, כי בכל עת הוא בורא את העולם מחדש.

ואי אפשר לבוא לאמונה, אלא ע"י אמת, היינו ע"י שהולכים בעצות הצדיקים האמיתיים, ולא מקבלין עצות מרשעים. כי העצות של הצדיקים האמיתיים נקראים 'כולו זרע אמת' (ירמיה ב'), וע"י שמקבל מהם עצות נחלק בן אמת. וכן להפך, ע"י שמקבלים עצות מרשעים, (או מאלו שאינם רשעים, אבל אין עצותיהם 'כולו זרע אמת'), נחלק באדם זוהמא, בחינת (שבת קמ"ז): 'נחש הטיל זוהמא בחוה'. וכשמתקרב לצדיק, אע"פ שעדיין לא קיבל ממנו שום עצה, זוכה להוריד זוהמתו, בחינת 'וכשעמדו אצל הר סיני - פסקה זוהמתן'.

וזה בחינת מלחמת עמלק. כי עיקר מלחמתו של עמלק היתה, שרצה להעלים ולהסתיר האמונה הקדושה מעם ישראל, שזה בחינת עצות הרשעים, שלא די שאין מגיעים על ידם לאמת ולאמונה, אלא אדרבה, נופלים על ידם לכפירות גדולות ח"ו.

וע"כ עיקר הניצחון על עמלק היה על ידי אמונה זו, כמו שאמרו חז"ל (ר"ה ט"ז): 'וכי ידיו של משה עושות מלחמה? אלא לומר לך שכל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את ליבם לאביהם שבשמיים - היו ניצולין', כי אי אפשר לצאת מן הגלות ולהפסיק זוהמתו כי אם ע"י האמונה שמקבלים ע"י התקרבות לצדיק, היינו 'ידיו של משה'.

וע"כ בפורים, שאז הכניעו ישראל את המן שהוא בחינת עמלק, זכו לקבל את התורה מחדש, כמו שאמרו חז"ל (שבת פח'): 'הדור קיבלוה בימי אחשוורוש'. כי על ידי שחיברו עצמם עם מרדכי (שהוא בחינת הצדיק האמת), והאמינו בו, נפסקה זוהמתו שהכניס בהם המן - עמלק, וזכו לאמונה שלמה שאפשר לשנות הטבע על ידי התפילה. ובכח אמונה זו נצחו את קליפת המן - עמלק, וזכו לקבל את התורה מחדש.

וכן, כאשר אדם מסיר מעצמו את זוהמת המן עמלק (היינו הכפירות הנ"ל), הוא זוכה גם לקדושה ולתיקון הברית. כי כפירות ופגם הברית ר"ל הם תלויים זה בזה. ולכן, כשמתקשר לצדיק ומקבל עצותיו וזוכה לאמונה, זוכה גם לתיקון הברית. ולהפך, ע"י שמקבלים עצות רשעים, אפשר להגיע ח"ו לפגם הברית.

ועל ידי שזוכים לשמירת הברית באה גם הפרנסה בנקל, כי עיקר יגיעת וטרחת הפרנסה הוא מחמת הקללה שקילל השם יתברך את אדם הראשון (בראשית ג') - 'בזיעת אפריך תאכל לחם', והכל מחמת הזוהמה שהכניס בהם הנחש כנ"ל, אבל כשזוכה ע"י עצות הצדיק לתיקון הברית ולאמונה, פוסקת ממנו זוהמת הנחש, ויכול להשיג פרנסה בנקל.

ולאמונה זו (שעל ידה זוכין לכל הנ"ל), אפשר לזכות בעיקר בארץ ישראל, כמו שכתוב (תהילים ט"ז): 'שכון ארץ ורעה אמונה', כי שם רואים בחוש את חידוש העולם יותר מכל העולם, כי בארץ ישראל עיקר קבלת התפילות, כמו שכתוב (בראשית כ"ח): 'וזה שער השמיים'. (כי כשפועל אדם בתפלתו, רואה בחוש איך שה' יתברך מנהיג ומשנה העולם כרצונו בכל עת).

ולכן היתה א"י מתחילה בידי שבעה גויים ואחר כך נמסרה לעם ישראל, כי עיקר בירור האמת מהשקר, היינו עצות הצדיקים מעצות העולם, הוא דווקא כשיש עצות רעות ומכניעים אותם, ואז מתגלה העצות האמיתיות, שהם בחינת ארץ ישראל.

וזו הסיבה שכל העמים שהיו בארץ ישראל נקראים בדרך כלל על שם כנען, וכן ארץ ישראל עצמה נקראה אז 'ארץ כנען' דווקא, אע"פ שהיו עוד ששה גויים. כי אצל כנען, היתה זוהמת הנחש ביותר, כי כנען הוא בנו של חם, שהתקלל ע"י נח (בראשית ט'): 'ארור כנען', שזה בחינת זוהמת הנחש שנאמר עליו, (שם ג'): 'ארור אתה מכל הבהמה'.

עניין הצדיק

שיחות יקרות ממעלת וגדולת תורת רביה"ק.

שמעתי בשם רבנו ז"ל שאמר, כי קודם שבאים לגדלות צריכין ליפול בתחילה לקטנות. וארץ-ישראל הוא גדלות דגדלות, על-כן צריכין ליפול בתחילה בקטנות דקטנות. ועל-כן לא היה יכול הבעל-שם-טוב ז"ל לבוא לארץ-ישראל, כי לא היה יכול לירד לתוך קטנות כזה. והוא ז"ל זכה לבוא לארץ-ישראל על-ידי גודל הקטנות שירד לשם בחכמתו העצומה לקטנות מופלג, קטנות דקטנות, עד שזכה לבוא לארץ-ישראל שהוא גדלות דגדלות. ועוצם ההשגה שזכה בארץ-ישראל, אילו כל הימים דיו וכו' אין מספיק לבאר, אשר לא נשמע ולא נראה מי שיזכה על-ידי כניסה לארץ-ישראל להשגה מופלגת עצומה ועליונה כזו, עד שעלה למעלה ומדרגה עליונה גבוה מאד. וחלילה לנו לדבר מזה שלא לפגום ולמעט בכבודו חס ושלום, כי אין לנו כלים ודיבורים לכנות בהם עוצם השגתו ומעלתו, כי רבנו ז"ל היה חידוש מופלג מאד אשר לא היה חידוש כזה אפילו בדורות הקודמים. ואמר בפירוש על עצמו, שאילו לא היה דור כזה, כאשר יודע כל אחד בעצמו פחיתות הדור הזה, ולולא זאת היה הוא ז"ל חידוש גדול בעולם. אך בעוונותינו הרבים מחמת שלא היה הדור כדאי, נתעלם האור מאד ולא נתגלה ממנו אפילו כטיפה מן הים. (חיי מוהר"ן סימן ק"מ).

אשריכם, אשר אתם יושבים בצל ארעא קדישא, ומסתמא משתוקקים ומתגעגעים להתאבק בעפר ציון הקדוש והנורא, אשר חפר ומצא שורש קדושת ארץ ישראל, כמורומז בספריו הקדושים והנעימים. ואשרינו, שאנחנו זוכים להתאבק בפה בעפר ציון הקדוש והנורא אשר חפר ומצא שורש קדושת ארץ ישראל, ומשתוקקים ומתגעגעים להתאבק בעפר אדמת קודש, ארץ-הקודש. (עלים לתרופה, מכתבי ר"ן מטולטשין ז"ל).

שיח העניין

שיחות וסיפורים סביב העניין השבועי מרביה"ק ואנשיו היקרים.

* עיקר קדושת האמונה והחכמה דקדושה, שהם עיקר החיים ואריכת ימים דקדושה, הוא בארץ ישראל, בחינת למען ירבו ימיכם וגו', על האדמה. ובחוף לארץ אין שום חיות כלל, רק על ידי מה שמשכימין ומעריבין בבתי כנסיות ומדרשות, ומתפללין ולומדין וקורין קריאת שמע, על ידי זה ממשיכין קדושת ארץ ישראל גם בחוף לארץ, כי הם בחינת מקדש מעט, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, וזה עיקר חיותנו בזמן הגלות. (עצות ישרות - א"י, ג'; ע"פ לקו"ה הלכות ספר תורה, ה"ד).

* ואחר כך סמוך שאמר התורה הנזכרת לעיל, שאלתי אותו ז"ל מה כוונתכם בזה שאמרתם שהעיקר הוא ארץ ישראל? וגער עלי וענה ואמר: כוונתי כפשוטו, את ארץ ישראל הזאת עם אלו הבתים. היינו שכל כוונתי כפשוטו, שצריך כל איש הישראלי לבוא לארץ ישראל הגשמי הזה, שמיושב באלו הבתים והחצרות העומדים שם בצפת וטבריה ושאר מקומות ארץ ישראל. והנה מאז הבנתי שרצונו בפשיטות שנבוא כלנו לא"י, ומן אז והלאה נכסוף נכספי מאד מאד להיות בארץ ישראל. (ימי מוהר"ת ח"ב סימן ב').

* אבל הם (הציונים), מהפכין אורחות יושר, כי הם משתמשים עם העזות והעקשנות לדברים זרים, ועוברים על המשנה הקדושה 'הוי מתפלל בשלומה של מלכות', ועל המדרש על פסוק 'השבעתי אתכם בנות ירושלים' - ג' שבועות השביע הקב"ה את ישראל בגלות וכו', ואחת מהם שלא ימרדו על המלכות, ואם לאו אני מתיר את בשרכם כצבאות וכאיילות השדה, עיי"ש... ומבקשין מאיתו שיכתוב לנו בקוצר מה כוונתו בספרו לעובדא ולמעשה, אם כוונתו דרך הציונות - אשר אין דעתנו נוחה בזה, כי הוא נכלל גם כן בבחינת 'והידיים ידי עשיו', או כוונה אחרת. (מכתב ר' געצ"י).

* כמו שאין ביכולת לקבל מאדמו"ר ז"ל זולת באמצעות מוהר"ת ז"ל, כי בו לבד נשפע מנשמת ודעת רבינו ז"ל להיות ביכולת לקבל מאתו. כן בעניין ארץ ישראל, כי בה לבד נשפע וניתן מאור ודעת אדמו"ר ז"ל, להיות ביכולת לקבל מאתו. (ביאור הליקוטים, השמטות)

ולכן היו ישראל משועבדים דווקא למצרים, כי מצרים הוא אחיו של כנען, והוא גם כן בנו של חם (בראשית י'), והמצרים היו משוקעים מאד בזוהמת הנחש כמותם, והיו טמאים מאד בפגם הברית, כמו שכתוב (יחזקאל כ"א): 'וזרמת סוסים זרמתם'. ועל כן קליפת ארץ מצרים היא כנגד קדושת ארץ ישראל ממש, עד שאמרו חז"ל (בראשית רבה, ט"ז), שכל הגלויות שגלו ישראל נקראות על שם מצרים, כי עיקר הגלות של ישראל היא כשמקבלים את עצות הרשעים שהם זוהמת הנחש בחינת מצרים כנ"ל, שעל ידם אי אפשר להגיע לעצות צדיקים, לאמונה ולקדושה, בחינת ארץ ישראל.

ועל כן, אפילו משה רבינו ע"ה לא יכל להתפלל בתוך ארץ מצרים, כמו שכתוב (שמות ט'): 'והיה כצאתי את העיר אפרוש את כפי'. כי אף על פי שלצדיקים האמיתיים יש עצות שעל ידם יכולים לגלות את השם יתברך תמיד בכל מקום ומקום, ולהמשיך קדושת ארץ ישראל אפילו בטומאת ארץ מצרים, אע"פ כן, כל עצותיהם נובעים מתרי"ג עטין (=עצות) דאורייתא, שזה כל התרי"ג מצוות הקדושות שקיבלנו בהר סיני. ומאחר שהיה זה קודם מתן תורה, עדיין לא היה יכול משה רבינו להמשיך עצות קדושות כדי להתפלל גם שם.

אבל מרדכי היהודי היה אחרי מתן תורה, ועל כן נאמר עליו (אסתר ד'): 'ויצא בתוך העיר, ויזעק זעקה גדולה ומרה', כי אע"פ שהיה אז ממשלת המן האגגי, שהוא גם כן בחינת זוהמת הנחש, עם כל זה, מחמת שהיה אחרי מתן תורה, היה יכול למצוא עצות קדושות של ארץ ישראל, ולגלותם גם בתוך זוהמת הנחש בחינת ארץ מצרים, ולהכניס גם שם תפילה ואמונה.

על כן גם בימינו, כל מי שרוצה לזכות לאמונה אמיתית ולקדושה באמת, מוכרח להתקרב דייקא לצדיק האמיתי שעצותיו הם 'כולו זרע אמת', ולקבל רק ממנו עצות אמיתיות ונפלאות שהם בחינת קדושת א"י, כדי לעבוד את ה' יתברך ולהאמין בו, גם בתוקף זוהמת הנחש והסטרא אחרא.

וכל זה מרומז בפסוקים (שמות כ"א): 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם', כי תקנה עבד עברי, ודרשו חז"ל (קידושין לה): 'לפניהם' - 'הושוו אישה לאיש לכל דינים שבתורה'. וצריך להבין מדוע חז"ל דרשו שאיש ואישה שווים בכל הדינים דווקא מפסוק זה, (שעל פי הפשט מדבר משחרור עבדים), אם הכוונה היא על כל דיני התורה. ועל פי הנ"ל יובן, שחז"ל דרשו זאת דווקא בפרשה זו של שחרור עבדים, כי רמזו בזה, שהדרך והעצה להסיר את זוהמת הנחש שהיא בחינת עבדות, בחינת 'נענע עבד עבדים יהיה לאחיו', הוא על ידי 'הושוו אישה לאיש' - היינו שאדם יתקרב לצדיק ויקבל עצותיו, ויזכה על ידם לאמונה ולקדושה כנ"ל. (ואז נעשה הוא בחינת אישה להצדיק, כי בכל מקום שיש משפיע ומקבל, הם בחינת איש ואישה כידוע).

{ע"פ לקוטי מוהר"ן סימן ז'}

כשרוצים לבוא לארץ - ישראל, ששם עיקר כלליות כל הקדושות, אזי מתגברים ומשתתחים המניעות והעיכובים, הנמשכים מבגדים הצואים, שאי אפשר להכניעם כי אם בכח התורה והצדיקים, והעיקר - בכח קברי הצדיקים, שכבר נסתלקו ובאו למנוחתם. ועל כן כשראה כלב, שמתגברים מאד עצת המרגלים שרוצים לפגום בקדושת ארץ - ישראל - הלך ונשתטח על קברי אבות, ועל כן גם בתחילת גאולת מצרים, שהיתה בשביל לבוא לארץ - ישראל, כתיב: ויקח משה את עצמות יוסף עמו, בחינת קבר הצדיק.

(הלכות כציעת הפת, הלכה ה', אות מ"ז).

עיקר קדושת ארץ - ישראל הוא על-ידי התגלות הרצון, שמאיר שם, הינו להאמין שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך ובהשגחתו לבד, וזה בחינת: כי רצו עבדיך את אבניה, כי הם כבחינת התגלות הרצון. (הלכות כלי היין, הלכה א', אות ו'). (עצות ישרות, ארץ ישראל א, ב).